

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 562/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Evou Garovou, Štefánikova 14, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 90/2018, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 21 P 90/2018 z 18. júla 2018 do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. septembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Evou Garovou, Štefánikova 14, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 90/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľovi bola ako právnomu zástupcovi v napadnutom konaní uložená pokuta za „súdivosť“ v sume 500 €. Uloženie pokuty okresný súd odôvodnil tým, že sťažovateľ podal návrh na obnovu konania, ktorá je v zmysle príslušnej právnej úpravy Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) podľa názoru okresného súdu v konaniach týkajúcich sa návratu maloletého do krajiny obvyklého pobytu zjavne neprípustná.

Uznesenie okresného súdu o uložení pokuty za „súdivosť“ sp. zn. 21 P 90/2018 z 18. júla 2018 (ďalej len „uznesenie o pokute“) považuje sťažovateľ za arbitrárne, nespĺňajúce požiadavku zákonnosti a zasahujúce do jeho majetkových práv, keďže pokuta bola uložená bez toho, aby vôbec boli naplnené podmienky ustanovené v zákone. V načrtnutom kontexte sťažovateľ argumentuje, že uznesenie vydané vo veci pokuty za „súdivosť“ okresný súd vyvodzuje z čl. 5 CSP, ktorý však sám ustanovuje, že pokutu je možné uložiť len v prípadoch prezumovaných konkrétnou právnou normou Civilného sporového poriadku. Uloženie pokuty za „súdivosť“ predpokladá len § 58 CSP (šikanózna alebo zjavne bezdôvodná námietka zaujatosti) a § 452 ods. 2 CSP (podanie dovolania v prípade ustanovenom v § 452 ods. 1 CSP).

Výšku uloženej pokuty okresný súd odôvodnil s poukazom na § 102 ods. 2 CSP, ktoré sa vzťahuje na určenie maximálnej výšky poriadkovej pokuty. Sťažovateľ argumentuje, že neporušil žiadne procesné povinnosti napríklad uvádzané v § 102 ods. 1 CSP, pričom konal výlučne a výhradne v záujme svojho klienta.

Pre prípad odmietnutia argumentácie, podľa ktorej uloženiu pokuty za „súdivosť“ chýbalo zákonné ustanovenie, ktoré by pokutu umožňovalo uložiť, sťažovateľ predkladá ústavnému súdu argumenty týkajúce sa definície zneužitia práva v kontexte ním podaného návrhu na obnovu konania v predmetnej veci o nariadení návratu maloletého do krajiny obvyklého pôvodu.

Sťažovateľ tvrdí, že

- ním podaný návrh na obnovu konania spĺňa požadované procesné podmienky,
- podanie návrhu na obnovu konania proti rozhodnutiu v návratovom konaní nie je výslovne zákonom vylúčené,
- analogicky možno na konanie v návratovom konaní uplatniť úpravu obsiahnutú v § 397 CSP,
- rozhodnutie v návratovom konaní má síce formu uznesenia, alebo ide o rozhodnutie vo veci samej [§ 133 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“)],
- návrh na obnovu konania sa v návratovom konaní podáva proti právoplatne skončenému konaniu, pričom uznesenie vydané v návratovom konaní konečným rozhodnutím je,
- rozhodnutie v návratovom konaní spĺňa všetky atribúty rozsudku, vykonáva sa tu rovnaké dokazovanie, rovnako sa tu predkladajú listinné a iné dôkazy, vypočúvajú sa svedkovia a zabezpečuje sa vierohodné zistenie skutočného stavu veci.

Keďže návrh na obnovu konania nie je ako mimoriadny opravný prostriedok viazaný na žiadnu konkrétnu formu súdneho rozhodnutia, možno ním podľa sťažovateľa napadnúť uznesenie, ako aj rozsudok. Podľa neho je dôležitým diferenciacným aspektom delenie

rozhodnutí na meritórne a procesné, pričom rozhodnutie vydané v návratovom konaní je rozhodnutím meritórnym.

S prihliadnutím na ustanovenia Civilného mimosporového poriadku (§ 74 a § 76), Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (čl. 11 ods. 2) a Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (čl. 11 ods. 1), sťažovateľ vyvodzuje záver, že zákonodarca v § 74 CMP mienil „*vylúčiť len žalobu na obnovu konania proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je, pričom pri formulácii ustanovení CMP zabudol na formu rozhodnutia v návratovom konaní, kedy sa v tomto rozhoduje uznesením. Z týchto dôvodov je zrejmé, že rozhodnutie vo veci samej, i napriek tomu, že je účinené vo forme uznesenia, sa analogicky spravuje ustanoveniami § 397 a nasl. CSP, kedy podanie žaloby na obnovu konanie prípustné je.*“.

Pokiaľ okresný súd vychádzal z výkladu, podľa ktorého návrh na obnovu konania v návratových konaniach nie je prípustný, potom podľa sťažovateľa vážne zasiahol do ústavou garantovaných práv účastníkov konania, predovšetkým maloletého dieťaťa. Sťažovateľ zdôrazňuje, že nerozumie „*tak ostrej a neprimeranej kritike, ktorou súd podrobil konanie matky a jej PZ za legitímnu snahu o bránenie práva podaním predmetnej žaloby dokonca uložením pokuty v sume 500,- €, čo signalizuje zo strany súdu až antagonistický prístup k účastníkovi konania a jeho PZ*“.

Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní, uznesenie okresného súdu sp. zn. 21 P 90/2018 z 18. júla 2018 zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň prizná sťažovateľovi úhradu trov konania.

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu sp. zn. 21 P 90/2018 z 18. júla 2018 až do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 17 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, prijal ju podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K rozhodnutiu o návrhu na prijatie dočasného opatrenia

Ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Právna úprava dočasného opatrenia začlenená systematicky do šiesteho oddielu druhej hlavy tretej časti zákona o ústavnom súde (konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a konanie o sťažnostiach orgánov územnej

samosprávy podľa čl. 127a ústavy) primárne reflektuje právny stav, podľa ktorého ústavný súd pri svojom rozhodovaní nie je viazaný žiadnou lehotou, a preto je potrebné aj s ohľadom na možnosť dlhšieho trvania rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby poskytnúť potrebnú predbežnú ochranu ohrozeným právam sťažovateľa.

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie zdôrazňuje, že neodložením vykonateľnosti rozhodnutia okresného súdu vo veci uloženia pokuty za „súdivosť“ dôjde *„k zásahu do majetkovej sféry sťažovateľa, v dôsledku nezákonne uloženej pokuty za súdivosť, ktorá nemá oporu v ustanoveniach CSP a CSP takúto procesnú sankciu v prípade podania žaloby na obnovu konania nikde neprezumuje“*.

Ústavný súd po preskúmaní návrhu sťažovateľa na odloženie vykonateľnosti uznesenia okresného súdu o pokute vydaného v napadnutom konaní dospel k záveru, že tento jeho návrh zodpovedá požiadavkám vyvoditeľným z § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom, pričom odloženie vykonateľnosti uznesenia o pokute nespôsobí iným osobám väčšiu ujmu, než akú spôsobuje sťažovateľovi.

Ústavný súd preto v súlade s § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu sp. zn. 21 P 90/2018 z 18. júla 2018 do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2018